

กฤษฎีกา โฟกัส

มุ่งมั่น สร้างสรรค์กฎหมายไทยให้มีคุณภาพ

ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๑๗๙ พฤษภาคม ๒๕๖๓ (๘/๒๕๖๓)

Social Distancing ลดโอกาสการติดเชื้อ COVID-19

สารบัญ

ความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกาที่น่าสนใจ

- การอนุญาตให้เอกชนใช้ประโยชน์ในที่ดินของการรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย เป็นทางเข้า - ออก โครงการก่อสร้างอาคารชุดพักอาศัยซึ่งเป็นอาคารขนาดใหญ่พิเศษ ๒
- สถานะทางกฎหมายของผู้เชี่ยวชาญการดำเนินการต่อสัตว์เพื่อนงานทางวิทยาศาสตร์ตามพระราชบัญญัติสัตว์เพื่อนงานทางวิทยาศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๕๘ ๒

บทความทางวิชาการ

- การแก้ปัญหาภัยแล้ง ๔
- ### กฎหมายใหม่ที่น่าสนใจ
- กฎกระทรวงว่าด้วยคุณสมบัติ หลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขของบุคคลที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติการแทนเจ้าพนักงานบังคับคดี พ.ศ. ๒๕๖๓ ๘
 - ร่างกฎหมายที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา ๑๑

ความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกาที่น่าสนใจ

การอนุญาตให้เอกชนใช้ประโยชน์ในที่ดินของการรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทยเป็นทางเข้า - ออกโครงการก่อสร้างอาคารชุดพักอาศัยซึ่งเป็นอาคารขนาดใหญ่พิเศษ

ประเด็น การอนุญาตให้เอกชนใช้ประโยชน์ในที่ดินของการรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย (รฟม.) เป็นทางเข้า - ออกโครงการก่อสร้างอาคารชุดพักอาศัยซึ่งเป็นอาคารขนาดใหญ่พิเศษ ถือเป็นธุรกิจที่เกี่ยวข้องเพื่อประโยชน์ของ รฟม. และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืน ในท้องที่เขตจตุจักร เขตบางซื่อ เขตราชเทวี เขตห้วยขวาง เขตคลองเตย เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย และเขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๓๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืน ในท้องที่เขตจตุจักรฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๘ หรือไม่

ความเห็น เมื่อพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนดังกล่าวได้ตราขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ว่า เพื่อสร้างทางพิเศษตามโครงการรถไฟฟ้ามหานครระยะแรก และ รฟม. ได้รับโอนที่ดินดังกล่าวมาจากองค์การรถไฟฟ้ามหานคร จึงมีพันธะที่จะต้องใช้ประโยชน์ที่ดินนั้นสำหรับการดำเนินกิจการรถไฟฟ้ามหานครระยะแรกตามวัตถุประสงค์ที่กฎหมายกำหนดไว้ด้วย และโดยที่ที่ดินที่เป็นปัญหานี้ รฟม. ได้จัดทำเป็นทางขึ้นลง สถานีรถไฟฟ้า สถานีรถไฟฟ้ามหานคร และจัดพื้นที่สำหรับเป็นที่จอดรถให้แก่ผู้ใช้บริการ แต่ต่อมารฟม. ได้นำพื้นที่บางส่วนไปอนุญาตให้เอกชนใช้เป็นทางเข้า - ออก เพื่อประกอบการขออนุญาตหรือยื่นแจ้งการก่อสร้างอาคารและเพื่อประโยชน์ของผู้พักอาศัยโครงการดังกล่าว โดยประชาชนไม่อาจใช้พื้นที่นั้นสำหรับจอดรถได้อีกต่อไป การดำเนินการดังกล่าวจึงเป็นไป

เพื่อที่จะให้บริษัทเอกชนสามารถก่อสร้างอาคารชุดพักอาศัยและประกอบธุรกิจอาคารชุดดังกล่าวได้ มิใช่เป็นไปเพื่อประโยชน์ของ รฟม. และประชาชนในอันที่จะใช้ประโยชน์บนพื้นที่ดังกล่าวตามวัตถุประสงค์แห่งการเวนคืน ส่วนผลประโยชน์ที่ รฟม. ได้รับก็เป็นเพียงการตอบแทนการใช้ประโยชน์ที่ดินดังกล่าว ซึ่งมีใช้วัตถุประสงค์หลักของการจัดตั้ง รฟม. หรือวัตถุประสงค์ในการเวนคืนแต่อย่างใด ส่วนข้อที่ว่า รฟม. ได้ใช้ประโยชน์ที่ดินที่ถูกเวนคืนนั้นจนสมประโยชน์แล้ว การจะอ้างเช่นนั้นได้ ต้องปรากฏว่าได้ใช้ตามวัตถุประสงค์จนหมดความจำเป็นไม่ต้องใช้เพื่อการนั้นอีก เช่น เลิกเดินรถไฟฟ้าสายดังกล่าว หรือหมดความจำเป็นที่จำต้องมีทางเข้า - ออกเพื่อโดยสารรถไฟฟ้า ดังนั้น การนำที่ดินที่ได้จากการเวนคืนไปให้บริษัทเอกชนใช้เป็นทางเข้า - ออกเพื่อประโยชน์แก่กิจการของบริษัทนั้น จึงมิใช่เป็นการนำไปใช้ตามวัตถุประสงค์แห่งการเวนคืน และไม่ใช้กิจการที่เกี่ยวข้องกับกิจการของ รฟม.

(เรื่องเสร็จที่ ๒๓๗/๒๕๖๓ บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การอนุญาตให้เอกชนใช้ประโยชน์ในที่ดินของการรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทยเป็นทางเข้า - ออก โครงการก่อสร้างอาคารชุดพักอาศัยซึ่งเป็นอาคารขนาดใหญ่พิเศษ, คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑)

สถานะทางกฎหมายของผู้เชี่ยวชาญการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ตามพระราชบัญญัติสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๕๘

ประเด็นที่หนึ่ง ผู้เชี่ยวชาญการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือไม่

ความเห็น การพิจารณาว่าผู้เชี่ยวชาญการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือไม่ ต้องพิจารณาความหมายของคำว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” ในลักษณะทั่วไป ซึ่งหมายถึง บุคคลซึ่งได้รับการแต่งตั้งหรือเลือกตั้งตามกฎหมาย โดยมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการหรือหน้าที่ปฏิบัติการกิจของรัฐตามที่กฎหมายกำหนด หรือมีอำนาจบังคับการให้บุคคลปฏิบัติตามคำสั่งที่ได้สั่งตามอำนาจหน้าที่ได้ เมื่อผู้เชี่ยวชาญฯ คือบุคคลซึ่งคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์แต่งตั้งขึ้นเพื่อปฏิบัติการตามมาตรา ๓๔ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๕๘ ในการกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ ผู้เชี่ยวชาญฯ จึงเป็นบุคคลซึ่งได้รับการแต่งตั้งตามกฎหมาย โดยมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการหรือหน้าที่ปฏิบัติการกิจของรัฐตามที่กฎหมายกำหนด ด้วยเหตุนี้ ผู้เชี่ยวชาญฯ จึงมีสถานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐในลักษณะทั่วไป แต่โดยที่ปัจจุบันมีกฎหมายหลายฉบับกำหนดความหมายของ “เจ้าหน้าที่” หรือ “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” ไว้เป็นการเฉพาะ ทั้งที่เหมือนและแตกต่างกันออกไป ซึ่งขึ้นอยู่กับเจตนารมณ์และวัตถุประสงค์ของกฎหมายแต่ละฉบับ ดังนั้น ผู้เชี่ยวชาญฯ จะมีสถานะเป็นเจ้าหน้าที่หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมายเฉพาะต่าง ๆ และจะมีความรับผิดชอบหรือได้รับความคุ้มครองในการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ ต้องพิจารณาข้อเท็จจริงประกอบกับกฎหมายเฉพาะเป็นรายกรณีไป

ประเด็นที่สอง ผู้เชี่ยวชาญการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์มีสถานะเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาหรือไม่

ความเห็น มาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ฯ กำหนดแต่เพียงว่าในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา โดยไม่ได้กล่าวถึงผู้เชี่ยวชาญฯ ประกอบกับพระราชบัญญัติดังกล่าวไม่ได้กำหนดหน้าที่และอำนาจที่ชัดเจนของผู้เชี่ยวชาญฯ ไว้ อีกทั้งลักษณะการกำกับดูแลของผู้เชี่ยวชาญฯ เป็นเพียงการให้คำแนะนำปรึกษา

ทางด้านวิชาการแก่พนักงานเจ้าหน้าที่เท่านั้น ผู้เชี่ยวชาญฯ จึงมิใช่บุคคลซึ่งได้รับแต่งตั้งตามกฎหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ราชการตามความหมายของ “เจ้าพนักงาน” ตามประมวลกฎหมายอาญา ดังนั้น ผู้เชี่ยวชาญฯ จึงไม่มีสถานะเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

ประเด็นที่สาม ในการกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ ผู้เชี่ยวชาญฯ จะต้องไปกำกับดูแลในสถานที่ขณะที่พนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่เท่านั้น หรือสามารถกำกับดูแลโดยวิธีการอื่นก็ได้ และพนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องปฏิบัติตามการกำกับดูแลของผู้เชี่ยวชาญฯ ทุกประการหรือไม่

ความเห็น มาตรา ๓๔ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ฯ กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ภายใต้การกำกับดูแลของผู้เชี่ยวชาญการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ที่คณะกรรมการแต่งตั้งขึ้น และต้องปฏิบัติตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด ซึ่งปัจจุบันได้มีการออกระเบียบคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ว่าด้วยการเข้าไปในสถานที่ดำเนินการ การค้น ยึดหรืออายัดเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบหรือดำเนินคดี พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยข้อ ๕ แห่งระเบียบฉบับนี้กำหนดว่า เมื่อไปถึงสถานที่ให้พนักงานเจ้าหน้าที่พร้อมผู้เชี่ยวชาญฯ แสดงตัวต่อผู้รับผิดชอบสถานที่หรือผู้แทน จึงเป็นกรณีที่คณะกรรมการฯ ได้วางหลักเกณฑ์การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ภายใต้การกำกับดูแลของผู้เชี่ยวชาญฯ ไว้แล้ว หากคณะกรรมการฯ ประสงค์จะวางหลักเกณฑ์การปฏิบัติหน้าที่ในเรื่องใดให้เกิดความชัดเจนขึ้น ก็สามารถปรับปรุงแก้ไขระเบียบดังกล่าวได้

เรื่องเสร็จที่ ๓๒๓/๒๕๖๓ บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง สถานะทางกฎหมายของผู้เชี่ยวชาญการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ตามพระราชบัญญัติสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๕๘, คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๗)

บทความทางวิชาการ

การแก้ปัญหาภัยแล้ง

นายวิพงษ์ บวรกิจรุ่งโรจน์*

๑. บทนำ

ปัจจุบันปัญหาภัยแล้งเป็นปัญหาใหญ่ที่ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของประชาชนและเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ ซึ่งโดยปกติแล้วฤดูแล้งของประเทศไทยจะเกิดขึ้นในช่วงระหว่างเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนเมษายนของปีถัดไป รวมระยะเวลาประมาณ ๖ เดือน แต่ในช่วงปลายปี ๒๕๖๒ เป็นต้นมา ภัยแล้งได้ทวีความรุนแรงมากกว่าปีก่อน ๆ อย่างมาก และคาดว่าจะต่อเนื่องยาวนานไปจนถึงเดือนมิถุนายนหรือเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๓ ซึ่งถือว่ารุนแรงที่สุดในรอบหลายสิบปีที่ผ่านมา ซึ่งคณะรัฐมนตรีพิจารณาแล้วเห็นว่าภัยแล้งเป็นปัญหาสำคัญของประเทศ จึงได้ประกาศกำหนดให้ “น้ำ” หรือ “การแก้ปัญหาภัยแล้ง” เป็นวาระแห่งชาติ

๒. มติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมและมีมติเมื่อวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๖๓ เห็นชอบให้ยกระดับการแก้ปัญหาภัยแล้งปี ๒๕๖๓ เป็นวาระแห่งชาติ โดยสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๒.๑ รับทราบกรอบโครงสร้างศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจและแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาวิกฤติน้ำ เพื่อเป็นการบูรณาการการปฏิบัติงานร่วมกันของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ ในการเตรียมความพร้อมป้องกัน แก้ไข ควบคุม ระงับหรือบรรเทาผลร้ายจากความเสียหายด้านน้ำที่เกิดขึ้น

ได้อย่างทัน่วงที และเป็นเครื่องมือของรัฐบาลในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในกรณีเกิดภาวะวิกฤติ โดยศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจประกอบด้วยโครงสร้างที่กำหนดตามระดับสาธารณสุขภัยด้านน้ำที่เกิดขึ้น ๓ ระดับ ได้แก่

ระดับ ๑ ภาวะสถานการณ์มีแนวโน้มความรุนแรงเพิ่มขึ้นและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมีความรุนแรงในพื้นที่มากกว่าร้อยละสิบ ซึ่งสถานการณ์ระดับนี้จะดำเนินการโดยศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ

ระดับ ๒ ภาวะรุนแรง (หรือคาดว่าจะรุนแรง) และคาดว่าจะมีผลกระทบต่อประเทศและมีแนวโน้มความรุนแรงสูงขึ้นในพื้นที่มากกว่าร้อยละสามสิบ ซึ่งสถานการณ์ระดับนี้จะดำเนินการโดยกองอำนวยการน้ำแห่งชาติ และ

ระดับ ๓ ภาวะวิกฤติ (หรือคาดว่าจะเกิดวิกฤติ) มีแนวโน้มความรุนแรงสูงขึ้นในพื้นที่มากกว่าร้อยละหกสิบ ซึ่งสถานการณ์ระดับนี้จะดำเนินการโดยศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ ที่มีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้บัญชาการ

โดยในคราวประชุมคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ครั้งที่ ๓/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๒ คณะกรรมการฯ ได้มีมติเห็นชอบกรอบโครงสร้างดังกล่าวตามที่สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติเสนอสำหรับงบประมาณที่จะเกิดขึ้น เห็นควรให้สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติพิจารณาปรับแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณประจำปี หรือโอนงบประมาณรายจ่าย โอนเงินจัดสรร หรือเปลี่ยนแปลงเงินจัดสรร จากโครงการหรือรายการที่ดำเนินการบรรลุวัตถุประสงค์ และมีงบประมาณเหลือจ่าย หรือรายการที่หมดความจำเป็น แล้วแต่กรณี เพื่อมาสมทบในการดำเนินการตามแผนของศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจเป็นลำดับแรก ตามความเห็นของสำนักงบประมาณ

* นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการพิเศษ ฝ่ายข้อมูลกฎหมาย กฤษฎีกา

๒.๒ ให้สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติประชุมชี้แจงและประสานการดำเนินการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงมหาดไทย เพื่อให้การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาวิกฤติน้ำมีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้ให้สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติรับความเห็นของกระทรวงมหาดไทยและสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติไปพิจารณาประกอบการดำเนินการต่อไปด้วย โดยให้สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติจัดทำแนวทางการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาวิกฤติน้ำ ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๖๑ และพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐ เพื่อให้แผนปฏิบัติการดังกล่าวมีประสิทธิภาพและเป็นระบบ เป็นต้น

๒.๓ ให้สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติพิจารณาคัดกรองแผนงานหรือโครงการที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำทั้งหมดตามลำดับความสำคัญและจำเป็นเร่งด่วนที่มีความพร้อมและสามารถจะดำเนินการได้ภายในปีงบประมาณ ๒๕๖๓ เช่น โครงการพัฒนาแหล่งกักเก็บน้ำ โครงการประดูระบายน้ำ โดยให้ระบุความสอดคล้องกับการดำเนินการตามแผนการบริหารจัดการน้ำที่เกี่ยวข้องด้วย เช่น แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐)^๒ แผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการน้ำของประเทศ แล้วนำเสนอนายกรัฐมนตรีโดยด่วนต่อไป

^๒โปรดดู ประกาศสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ เรื่อง แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐) (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๖ ตอนพิเศษ ๒๓๔ ง หน้า ๑๑, ๑๘ กันยายน ๒๕๖๒)

๓. การแก้ปัญหาภัยแล้งตามกลไกของกฎหมายว่าด้วยทรัพยากรน้ำ

พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๖๑ เป็นกฎหมายที่มีเจตนารมณ์ในการบูรณาการเกี่ยวกับการจัดสรร การใช้ การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟู การอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ และสิทธิในน้ำ เพื่อให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถบริหารทรัพยากรน้ำให้มีความประสานสอดคล้องกันในทุกมิติอย่างสมดุลและยั่งยืน รวมทั้งวางหลักเกณฑ์ในการประกันสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนในการเข้าถึงทรัพยากรน้ำสาธารณะ ตลอดจนจัดให้มีองค์กรบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ทั้งในระดับชาติ ระดับลุ่มน้ำ และระดับองค์กรผู้ใช้น้ำซึ่งสะท้อนการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อร่วมกันบริหารทรัพยากรน้ำอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งรวมถึงการจัดการกับภาวะน้ำแล้งของประเทศด้วย

โดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำฯ ได้กำหนดบทนิยามคำว่า “ภาวะน้ำแล้ง” หมายความว่า “สภาวะที่ปริมาณน้ำ ปริมาณการไหลของน้ำหรือระดับน้ำลดลงอย่างต่อเนื่อง จนอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของคน สัตว์ และพืชที่อยู่ในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง” โดยมีได้กำหนดบทนิยามศัพท์เพื่อความหมายของคำว่า “ภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง” แต่อย่างไรก็ตาม เพียงแต่กำหนดไว้ในมาตรา ๕๘ ว่า “ในกรณีที่เกิดภาวะน้ำแล้งจนอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจหรือการดำรงชีวิตของประชาชนในพื้นที่ใด ให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดเขตภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรงในพื้นที่นั้น...” ซึ่งการประกาศกำหนดเขตภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรงนั้น จะมีมาตรการต่าง ๆ ตามมา เช่น การกำหนดวิธีการใช้น้ำเพื่อลดปริมาณการใช้น้ำ หรือห้ามใช้น้ำบางประเภทเกินกว่าความจำเป็นในการอุปโภคบริโภค การกำหนดวิธีการแบ่งปันน้ำ หรือการกำหนดมาตรการอื่นใดที่จำเป็นใช้บังคับในพื้นที่เพื่อแก้ไข

และบรรเทาภาวะน้ำแล้งนั้น (มาตรา ๕๘ วรรคหนึ่ง) การสั่งให้บุคคลซึ่งกักเก็บน้ำไว้ต้องเปลี่ยนน้ำเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนในการอุปโภคบริโภคของประชาชน (มาตรา ๖๐ วรรคหนึ่ง) ส่วนกรณีที่สถานการณ์ยังไม่ถึงขนาดเกิดภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง แต่มีข้อมูลเพียงพอที่จะชี้ได้ว่าเกิดภาวะน้ำแล้งในพื้นที่ใดของกลุ่มน้ำ กรณีนี้จะเป็นอำนาจของคณะกรรมการลุ่มน้ำโดยความเห็นชอบของนายกรัฐมนตรีในการประกาศกำหนดเขตภาวะน้ำแล้งโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา และกำหนดให้กิจการใดสามารถใช้น้ำได้ในปริมาณที่เห็นสมควรได้ (มาตรา ๕๗ วรรคหนึ่ง)

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำฯ ยังให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่เข้าไปในที่ดินหรือสิ่งก่อสร้างของบุคคลใด ๆ เพื่อทำการสำรวจ ตรวจสอบ หรือเก็บรวบรวมข้อเท็จจริงต่าง ๆ เพื่อการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง โดยการดำเนินการดังกล่าวต้องอยู่ภายในกรอบของแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งตามมาตรา ๖๑^๓ หรือแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม

^๓มาตรา ๖๑ ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งขึ้นไว้เป็นการล่วงหน้า โดยให้จัดทำเป็นแผนเพื่อเตรียมการรองรับทั้งกรณีปกติซึ่งสามารถคาดหมายได้ว่าจะเกิดภาวะน้ำแล้งในระยะเวลาใดระยะเวลาหนึ่งเป็นประจำและกรณีที่เกิดภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง

แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งตามวรรคหนึ่ง อย่างน้อยต้องมีรายการ ดังต่อไปนี้

- (๑) หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักและหน่วยงานสนับสนุน
- (๒) งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการ
- (๓) การจัดเตรียมข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง
- (๔) การเผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนทราบ
- (๕) วิธีการควบคุมการใช้น้ำในพื้นที่
- (๖) การหาแหล่งน้ำทดแทนและการขนส่งน้ำจากแหล่งน้ำทดแทนมายังพื้นที่ซึ่งเกิดภาวะน้ำแล้ง
- (๗) การประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากภาวะน้ำแล้ง

ในการจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง ให้มีการบูรณาการร่วมกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติและแผนอื่น ๆ

ตามมาตรา ๖๔ หรือทั้งสองแผนควบคู่กัน แล้วแต่กรณี (มาตรา ๖๖ วรรคหนึ่ง) และในกรณีที่มีความจำเป็น พนักงานเจ้าหน้าที่อาจใช้ที่ดินหรือสิ่งก่อสร้างของบุคคลใด ๆ เพื่อก่อสร้าง วางสิ่งของ สูบน้ำหรือระบายน้ำผ่านหรือเข้าไปในที่ดิน หรือติดตั้งอุปกรณ์ใด ๆ โดยแจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินหรือสิ่งก่อสร้างทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามวันก่อนวันที่จะมีการดำเนินการ ทั้งนี้ ต้องแสดงวัตถุประสงค์และลักษณะของการใช้ที่ดินหรือสิ่งก่อสร้างและวันเวลาที่จะใช้ประโยชน์ในที่ดินหรือสิ่งก่อสร้างด้วย แต่ถ้าเป็นกรณีฉุกเฉินเพื่อแก้ไขภาวะน้ำแล้ง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าใช้ที่ดินหรือสิ่งก่อสร้างเพื่อดำเนินการดังกล่าวได้ทันทีโดยไม่ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า แต่ต้องแจ้งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินหรือสิ่งก่อสร้างทราบในโอกาสแรกที่สามารถกระทำได้ (มาตรา ๖๗ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง)

สำหรับกรณีการจัดตั้งศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ นั้น เป็นการดำเนินการตามบทบัญญัติมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำฯ ซึ่งเป็นกรณีที่เกิดปัญหาวิกฤติน้ำจนอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของคน สัตว์ หรือพืช หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชนหรือของรัฐอย่างรุนแรง นายกรัฐมนตรีมีอำนาจจัดตั้งศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ โดยนายกรัฐมนตรีเป็นผู้บัญชาการ อำนวยการแก้ไขปัญหาวิกฤติน้ำเป็นการชั่วคราว จนกว่าปัญหาวิกฤติน้ำจะผ่านพ้นไป และมีอำนาจออกคำสั่งให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ข้าราชการฝ่ายพลเรือน เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือตำรวจ เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร พนักงานส่วนท้องถิ่นหรือบุคคลใด ๆ ร่วมกันกระทำหรือห้ามกระทำการใด ๆ เพื่อการป้องกัน แก้ไข ควบคุม ระวัง หรือบรรเทาผลร้าย

ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง และประชาชนในเขตลุ่มน้ำตามความเหมาะสม

จากความเสียหายที่เกิดขึ้นได้อย่างทันท่วงที โดยให้คำสั่งดังกล่าวของนายกรัฐมนตรีมีสภาพอย่างกฎเพื่อให้มีผลเป็นการทั่วไปต่อประชาชนที่เกี่ยวข้อง และให้ประกาศคำสั่งดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษาโดยมิชักช้า โดยในการปฏิบัติการตามหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจหรือการปฏิบัติตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรี หากเจ้าหน้าที่ของศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ ข้าราชการฝ่ายพลเรือน เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือตำรวจ เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร พนักงานส่วนท้องถิ่น หรือบุคคลใด ได้ดำเนินการไปตามหน้าที่และอำนาจ และได้กระทำไปพอสมควรแก่เหตุและมีได้ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ให้ผู้นั้นพ้นจากความผิดและความรับผิดชอบทั้งปวง ทั้งนี้ ให้สำนักงบประมาณพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้กับศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งและสนับสนุนการปฏิบัติงาน

ดังนั้น มติคณะรัฐมนตรีดังที่ได้กล่าวมาแล้ว จึงเป็นการดำเนินการแก้ไขปัญหาวิกฤติน้ำตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำฯ ซึ่งดำเนินการโดยกำหนดโครงสร้างภายในของศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ แบ่งย่อยออกเป็น ศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ^๔ และกองอำนวยการน้ำแห่งชาติ แยกตามระดับความรุนแรงของสถานการณ์ และจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาวิกฤติน้ำ เพื่อเป็นการบูรณาการการปฏิบัติงานร่วมกันของหน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ ในการเตรียมความพร้อมป้องกัน แก้ไข ควบคุม ระวัง หรือบรรเทาผลร้ายจากความเสียหายด้านน้ำที่เกิดขึ้น โดยในแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาวิกฤติน้ำดังกล่าว นอกจากต้องกำหนดให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติ

ทรัพยากรน้ำฯ แล้ว ยังต้องกำหนดให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยฯ ด้วย เนื่องจากภัยแล้งเป็นสาธารณภัยอย่างหนึ่ง ตามความหมายของบทนิยามคำว่า “สาธารณภัย”^๕ ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยฯ และในกรณีที่เกิดสาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรี ซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายมีอำนาจสั่งการผู้บัญชาการ ผู้อำนวยการ หน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย รวมตลอดทั้งให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนในพื้นที่ที่กำหนดก็ได้ ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๑^๖ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันนี้ ด้วย ทั้งนี้ เพื่อแก้ปัญหาภัยแล้งของประเทศไทยให้ผ่านพ้นไป.

^๔“สาธารณภัย” หมายความว่า อัคคีภัย วาตภัย อุทกภัย ภัยแล้ง โรคระบาดในมนุษย์ โรคระบาดสัตว์ โรคระบาดสัตว์น้ำ การระบาดของศัตรูพืช ตลอดจนภัยอื่น ๆ อันมีผลกระทบต่อสาธารณสุข ไม่ว่าจะเกิดจากรธรรมชาติ มีผู้ทำให้เกิดขึ้น อุบัติเหตุ หรือเหตุอื่นใด ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิต ร่างกายของประชาชน หรือความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชนหรือของรัฐ และให้หมายความรวมถึงภัยทางอากาศ และการก่อวินาศกรรมด้วย

^๖มาตรา ๓๑ ในกรณีที่เกิดสาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายมีอำนาจสั่งการผู้บัญชาการ ผู้อำนวยการ หน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย รวมตลอดทั้งให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนในพื้นที่ที่กำหนดก็ได้ โดยให้มีอำนาจเช่นเดียวกับผู้บัญชาการตามมาตรา ๑๓ และผู้อำนวยการตามมาตรา ๒๑ และมีอำนาจกำกับและควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของ ผู้บัญชาการ รองผู้บัญชาการ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ และเจ้าพนักงาน ในการดำเนินการตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๙ ด้วย

^๕เป็นส่วนราชการของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ตามข้อ ๓ (๗) แห่งกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๖๒

กฎหมายใหม่ที่น่าสนใจ

กฎกระทรวงว่าด้วยคุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของบุคคลที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติการแทนเจ้าพนักงานบังคับคดี พ.ศ. ๒๕๖๓*

กฎกระทรวงว่าด้วยคุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของบุคคลที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติการแทนเจ้าพนักงานบังคับคดี พ.ศ. ๒๕๖๓ เป็นกฎกระทรวงที่ออกตามความในมาตรา ๒๗๘ วรรคห้า แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๓๐) พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งมาตราดังกล่าวเป็นบทบัญญัติในส่วนที่ว่าด้วยอำนาจทั่วไปของเจ้าพนักงานบังคับคดี โดยมีหลักการสำคัญคือ เมื่อศาลได้ออกหมายบังคับคดีตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีแล้ว ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจในฐานะเป็นเจ้าพนักงานศาลในการดำเนินการบังคับคดี ให้เป็นไปตามที่ศาลได้กำหนดไว้ในหมายบังคับคดีและตามบทบัญญัติในลักษณะ ๒ การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งภาค ๔ วิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษาและการบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง และในวรรคห้าของมาตรานี้บัญญัติว่า ในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานบังคับคดี เจ้าพนักงานบังคับคดีจะมอบหมายให้บุคคลอื่นปฏิบัติการแทนก็ได้ ทั้งนี้ ตามคุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง จึงได้มีการออกกฎกระทรวงนี้ขึ้นใช้บังคับ โดยสรุปสาระสำคัญของกฎกระทรวงดังกล่าวได้ ดังนี้

๑. กฎกระทรวงนี้มีผลใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป และมีผลเป็นการยกเลิกกฎกระทรวง

ว่าด้วยคุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของบุคคลที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติการแทนเจ้าพนักงานบังคับคดี พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งใช้บังคับอยู่เดิม

๒. กำหนดนิยาม “ผู้รับมอบหมาย” หมายความว่า บุคคลที่ได้รับมอบหมายจากเจ้าพนักงานบังคับคดีให้ปฏิบัติการแทนเจ้าพนักงานบังคับคดี และนิยาม “ผู้มอบหมาย” หมายความว่า เจ้าพนักงานบังคับคดีผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในคดีใดคดีหนึ่งซึ่งได้มอบหมายให้บุคคลอื่นปฏิบัติการแทน

๓. กำหนดคุณสมบัติของบุคคลที่จะเป็นผู้รับมอบหมายไว้ ๒ กรณีด้วยกัน ได้แก่

๓.๑ กรณีเป็นบุคคลธรรมดา ต้องมีคุณสมบัติสำคัญคือ มีสัญชาติไทย มีอายุไม่ต่ำกว่า ๒๕ ปี ซึ่งสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ด้านกฎหมาย การเงิน หรือการบัญชี และสำเร็จหลักสูตรการฝึกอบรมเกี่ยวกับงานบังคับคดีของกรมบังคับคดี

๓.๒ กรณีเป็นนิติบุคคล ต้องมีคุณสมบัติสำคัญคือ ต้องไม่เป็นคนต่างด้าวตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว โดยเป็นห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล กล่าวคือ ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนหรือห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือเป็นบริษัทจำกัด ซึ่งได้จดทะเบียนจัดตั้งขึ้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยมีทุนจดทะเบียนไม่น้อยกว่าห้าล้านบาท ต้องไม่เคยถูกพิทักษ์ทรัพย์ และเป็นผู้ประกอบธุรกิจรับจัดการและทรัพย์สินของผู้อื่น

๔. ขั้นตอนการเข้าเป็นผู้รับมอบหมาย เริ่มต้นโดยบุคคลที่ประสงค์จะปฏิบัติการเป็นผู้รับมอบหมายยื่นคำขอต่ออธิบดีกรมบังคับคดี เมื่อได้รับคำขอแล้วให้อธิบดีฯ พิจารณาคำขอ เมื่อเห็นว่าผู้นั้นมีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ ให้ประกาศรายชื่อผู้มีคุณสมบัติเป็นผู้รับมอบหมายในราชกิจจานุเบกษา โดยอธิบดีฯ ยังมีหน้าที่

*ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๗/ตอนที่ ๒๕ ก/หน้า ๑/

เป็นผู้รับผิดชอบในการจัดทำและควบคุมดูแลบัญชีรายชื่อดังกล่าวด้วย

๕. ในการมอบหมายให้ปฏิบัติราชการแทนเจ้าพนักงานบังคับคดีอาจมอบหมายให้บุคคลผู้มีคุณสมบัติเป็นผู้รับมอบหมายปฏิบัติราชการแทนตนได้ใน ๓ เรื่อง ได้แก่ การประเมินราคาทรัพย์สิน การขายทอดตลาดทรัพย์สิน และการจัดทำบัญชีรับจ่ายเงินให้แก่ผู้มีส่วนได้

๖. กำหนดเหตุที่บุคคลจะปฏิบัติราชการเป็นผู้รับมอบหมายไม่ได้ รวม ๕ เหตุด้วยกัน ได้แก่ การเป็นผู้มีผลประโยชน์ได้เสียเกี่ยวข้องอยู่ในคดีนั้น เป็นคู่หมั้นหรือคู่สมรส เป็นญาติ เป็นหรือเคยเป็นผู้แทนโดยชอบธรรม หรือผู้แทนหรือทนายความ หรือเป็นเจ้าหนี้หรือลูกหนี้ หรือเป็นนายจ้างหรือลูกจ้างของคู่ความฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด

ในกรณีที่ผู้รับมอบหมายเห็นว่าตนเป็นบุคคลที่มีเหตุดังกล่าวอันจะทำให้ไม่สามารถปฏิบัติราชการเป็นผู้รับมอบหมายได้ จะต้องแจ้งให้ผู้มอบหมายทราบโดยทันที มิฉะนั้น หากต่อมาความปรากฏต่ออธิบดีฯ ไม่ว่าจะโดยการรายงานของผู้มอบหมาย หรือจากคำร้องของผู้มีส่วนได้เสียก็ตาม กรณีจะเป็นเหตุอธิบดีฯ พิจารณาสั่งเพิกถอนชื่อจากบัญชีรายชื่อผู้มีคุณสมบัติ พักการปฏิบัติราชการเป็นผู้รับมอบหมาย หรือยกเลิกหนังสือมอบหมายในคดีนั้นได้ ทั้งนี้ โดยให้คำนึงถึงความสุจริตของผู้รับมอบหมายและระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำประกอบการพิจารณาด้วย

๗. กำหนดให้ผู้รับมอบหมายจะต้องวางหลักประกันทั่วไปและหลักประกันเฉพาะคดีเพื่อชดเชยค่าเสียหายอันเกิดขึ้นจากการปฏิบัติราชการแทนเจ้าพนักงานบังคับคดีต่ออธิบดีฯ ก่อน จึงจะปฏิบัติราชการได้ หากมิได้มีการวางหลักประกันตามจำนวนและภายในเวลาที่กำหนดให้ถือว่าผู้นั้นสละสิทธิในการเป็นผู้มีคุณสมบัติหรือผู้รับมอบหมาย แล้วแต่กรณี

๘. ในการปฏิบัติงาน ผู้รับมอบหมายต้องปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับกรมบังคับคดีว่าด้วยจรรยาบรรณของเจ้าพนักงานบังคับคดีและเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ กรมบังคับคดี พ.ศ. ๒๕๕๘ อย่างเคร่งครัด ในข้อบังคับดังกล่าวกำหนดหลักการที่สำคัญ เช่น อดมการณ์ของเจ้าพนักงานบังคับคดีและเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ โดยหน้าที่สำคัญของเจ้าพนักงานบังคับคดีและเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ คือการอำนวยความสะดวกธรรมชาติให้แก่คู่ความและผู้มีส่วนได้เสียในคดี ตลอดจนประชาชนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต โปร่งใส เป็นธรรม ถูกต้องตามกฎหมาย หากผู้รับมอบหมายจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับกรมบังคับคดีดังกล่าว อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง กรณีจะเป็นเหตุให้อธิบดีฯ มีอำนาจพิจารณาสั่งเพิกถอนชื่อผู้รับมอบหมายจากบัญชีรายชื่อผู้มีคุณสมบัติได้

๙. ผู้รับมอบหมายมีหน้าที่ต้องปฏิบัติราชการแทนผู้มอบหมายด้วยตนเอง มิฉะนั้น จะเป็นเหตุให้อธิบดีฯ พิจารณาสั่งเพิกถอนชื่อผู้รับมอบหมายจากบัญชีรายชื่อผู้มีคุณสมบัติได้ เช่นเดียวกับกรณีที่ปรากฏต่ออธิบดีฯ ว่าผู้รับมอบหมายเป็นผู้ขาดคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้

๑๐. ผู้รับมอบหมายต้องแสดงบัตรประจำตัวประชาชนพร้อมหนังสือมอบหมายเมื่อบุคคลที่เกี่ยวข้องร้องขอด้วย ส่วนในกรณีที่ผู้รับมอบหมายเป็นนิติบุคคลให้ผู้ปฏิบัติราชการแทนแสดงบัตรประจำตัวประชาชนและเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย

หากผู้รับมอบหมายในคดีใดไม่แสดงบัตรประจำตัวประชาชนและเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องตามที่ถูกร้องขอ เมื่อความปรากฏแก่อธิบดีฯ อธิบดีฯ มีอำนาจพิจารณาดักเตือนเป็นหนังสือแก่ผู้รับมอบหมายนั้น หรือยกเลิกหนังสือมอบหมายในคดีนั้นได้ ทั้งนี้ ในกรณีที่ผู้รับมอบหมายเคยถูกดักเตือนมาแล้ว อธิบดีฯ มีอำนาจพิจารณาสั่งพักการปฏิบัติราชการเป็นผู้รับมอบหมาย

เป็นเวลาไม่เกินหกเดือน และในกรณีที่ปรากฏว่าผู้รับมอบหมายได้เคยถูกสั่งพักการปฏิบัติการเป็นผู้รับมอบหมายมาแล้ว อธิบดีฯ ก็มีอำนาจพิจารณาสั่งเพิกถอนชื่อผู้รับมอบหมายนั้นจากบัญชีรายชื่อผู้มีคุณสมบัติเป็นผู้รับมอบหมายได้ อันเป็นการกำหนดสภาพบังคับของการฝ่าฝืนหลักเกณฑ์ข้างต้นในระดับที่แตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับความร้ายแรงของพฤติการณ์ในแต่ละกรณี

๙. กำหนดเหตุอื่น ๆ ที่อธิบดีฯ จะมีอำนาจสั่งเพิกถอนชื่อผู้รับมอบหมายจากบัญชีรายชื่อผู้มีคุณสมบัติเป็นผู้รับมอบหมาย ได้แก่ ตาย เลิกบริษัท หรือยื่นคำขอถอนชื่อจากบัญชีรายชื่อดังกล่าว

๑๐. เมื่ออธิบดีมีคำสั่งเพิกถอนชื่อ หรือพักการปฏิบัติการเป็นผู้รับมอบหมายในกรณีต่าง ๆ ที่ได้กล่าวไปข้างต้นนั้น ให้ถือว่าอธิบดีฯ ได้มีคำสั่งยกเลิกหนังสือมอบหมายให้ปฏิบัติการแทนทุกคดีที่อยู่ระหว่างการปฏิบัติการของผู้รับมอบหมายนั้น

๑๑. กำหนดเหตุในการสั่งคืนหลักประกันทั้งหลักประกันทั่วไป ซึ่งจะต้องคืนเมื่อผู้รับมอบหมายถูกเพิกถอนชื่อจากบัญชีรายชื่อ และหลักประกันเฉพาะคดี ซึ่งจะต้องคืนเมื่อมีคำสั่งเพิกถอนชื่อ คำสั่งพักการปฏิบัติการเป็นผู้รับมอบหมาย มีคำสั่งยกเลิกหนังสือมอบหมาย หรือการบังคับคดีได้เสร็จสิ้นลงแล้วแต่กรณี เว้นแต่เป็นกรณีที่ได้มีการดำเนินการตามกฎหมายกับผู้รับมอบหมายเพื่อชดใช้ค่าเสียหายให้อธิบดีฯ พิจารณาสั่งพักการคืนหลักประกันไว้ก่อน

ทั้งนี้ เนื่องจากพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๓๐) พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในลักษณะ ๒ การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง ของภาค ๔ วิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษาและการบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง ทั้งลักษณะ ซึ่งมีผลเป็นการปรับปรุงบทบัญญัติเกี่ยวกับอำนาจทั่วไปของเจ้าพนักงานบังคับคดี รวมทั้งได้ให้อำนาจในการออกกฎกระทรวงกำหนดคุณสมบัติของบุคคลซึ่งได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติการแทนเจ้าพนักงานบังคับคดี การออกกฎกระทรวงฉบับนี้ย่อมจะทำให้การมอบหมายงานบังคับคดีให้แก่ภาคเอกชนเป็นผู้ปฏิบัติการแทนสามารถดำเนินไปได้โดยเรียบร้อยและมีระบบการควบคุมกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับบทบัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมด้วย.

ร่างกฎหมายที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา

พระราชบัญญัติ

๑. ร่างพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลา
ดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. (เรื่องเสร็จที่
๓๓๐/๒๕๖๓)

๒. ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมจริยธรรม
และมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ. (เรื่องเสร็จที่
๓๓๒/๒๕๖๓)

๓. ร่างพระราชบัญญัติการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย
พ.ศ. (เรื่องเสร็จที่ ๓๔๗/๒๕๖๓)

๔. ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครอง พ.ศ. (เรื่องเสร็จที่
๓๕๑/๒๕๖๓)

๕. ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา
(ฉบับที่ ..) พ.ศ. (เรื่องเสร็จที่ ๓๖๔/๒๕๖๓)

พระราชกฤษฎีกา

๑. ร่างพระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนแปลงเกณฑ์
จำกัดความรับผิดชอบของผู้ขนส่งตามกฎหมายว่าด้วยการรับ
ขนทางอากาศระหว่างประเทศ พ.ศ. (เรื่องเสร็จที่
๓๐๑/๒๕๖๓)

๒. ร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินที่จะ
เวนคืน ในท้องที่บางแคเหนือ เขตบางแค แขวงบางหว้า
แขวงบางด้วน แขวงคลองขวาง เขตภาษีเจริญ และแขวง
บางเขื่อนกั้น แขวงบางพรหม แขวงบางระมาด
แขวงฉิมพลี แขวงตลิ่งชัน เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. (เรื่องเสร็จที่ ๓๐๓/๒๕๖๓)

๓. ร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินที่จะ
เวนคืน ในท้องที่แขวงจอมพล เขตจตุจักร
กรุงเทพมหานคร พ.ศ. (เรื่องเสร็จที่ ๓๐๔/๒๕๖๓)

๔. ร่างพระราชกฤษฎีกาออกตามความใน
ประมวลรัษฎากรว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ ..)
พ.ศ. (เรื่องเสร็จที่ ๓๐๗/๒๕๖๓)

๕. ร่างพระราชกฤษฎีกาประโยชน์ตอบแทน
คณะกรรมการ เลขาธิการคณะกรรมการ และ
ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่
ระหว่างศาล (เรื่องเสร็จที่ ๓๑๒/๒๕๖๓)

๖. ร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตสำรวจ
การกักตุนโรคภัย พ.ศ. (เรื่องเสร็จที่ ๓๘๒/๒๕๖๓)

๗. ร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดิน
ในท้องที่ตำบลจะนะ อำเภอจะนะ จังหวัดนราธิวาส
ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. (เรื่องเสร็จที่ ๓๘๗/๒๕๖๓)

๘. ร่างพระราชกฤษฎีกาออกตามความใน
ประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ ..)
พ.ศ. (มาตรการภาษีสนับสนุนการพัฒนาบุคลากร
สำหรับอุตสาหกรรม ๔.๐) (เรื่องเสร็จที่ ๔๐๐/๒๕๖๓)

๙. ร่างพระราชกฤษฎีกาออกตามความใน
ประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ ..)
พ.ศ. (เรื่องเสร็จที่ ๔๑๔/๒๕๖๓)

๑๐. ร่างพระราชกฤษฎีกาออกตามความใน
ประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ ..)
พ.ศ. (เรื่องเสร็จที่ ๔๑๕/๒๕๖๓)

๑๑. ร่างพระราชกฤษฎีกาเบี้ยประชุม
คณะกรรมการผู้ชำนาญการและค่าตอบแทนบุคคล
หรือสถาบันที่คณะกรรมการผู้ชำนาญการมอบหมาย
พ.ศ. (เรื่องเสร็จที่ ๔๒๗/๒๕๖๓)

๑๒. ร่างพระราชกฤษฎีกาออกตามความใน
ประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ ..)
พ.ศ. (มาตรการภาษีเพื่อสนับสนุนการนำเข้ายา
เวชภัณฑ์ และเครื่องมือแพทย์ต้านโควิด - ๑๙ สำหรับ
บริจาคเป็นสาธารณกุศล) (เรื่องเสร็จที่ ๔๓๖/๒๕๖๓)

กฎกระทรวง

๑. ร่างกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการเป็นกอง บังคับการหรือส่วนราชการอย่างอื่นในสำนักงานตำรวจ แห่งชาติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (เรื่องเสร็จที่ ๒๙๑/๒๕๖๓)

๒. ร่างกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียม ลด และยกเว้นค่าธรรมเนียมการดำเนินการเกี่ยวกับ ผลิตภัณฑ์สมุนไพร พ.ศ. (เรื่องเสร็จที่ ๒๙๕/๒๕๖๓)

๓. ร่างกฎกระทรวงกำหนดจำนวน องค์ประกอบ หลักเกณฑ์ และวิธีการได้มา คุณสมบัติและลักษณะ ต้องห้าม วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่ง ของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ พ.ศ. (เรื่องเสร็จที่ ๒๙๖/๒๕๖๓)

๔. ร่างกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. (เรื่องเสร็จที่ ๓๐๙/๒๕๖๓)

๕. ร่างกฎกระทรวงกำหนดบริเวณห้ามก่อสร้าง หรือตัดแปลงอาคารบางชนิดหรือบางประเภทในพื้นที่ บางส่วนในท้องที่แขวงวัดสามพระยา แขวงบางขุนพรหม แขวงบ้านพานถม แขวงชนะสงคราม แขวงตลาดยอด

แขวงพระบรมมหาราชวัง แขวงบวรนิเวศ แขวงศาลเจ้าพ่อเสือ แขวงเสาชิงช้า แขวงสำราญราษฎร์ แขวงวัดราชบพิธ แขวงวังบูรพาภิรมย์ เขตพระนคร แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด แขวงอรุณอมรินทร์ แขวงศิริราช เขตบางกอกน้อย แขวงวัดโสมนัส แขวงบ้านบาตร แขวงคลองมหานาค แขวงวัดเทพศิรินทร์ แขวงป้อมปราบ เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย แขวงวัดอรุณ เขตบางกอกใหญ่ แขวงสัมพันธวงศ์ แขวงจักรวรรดิ แขวงตลาดน้อย เขตสัมพันธวงศ์ แขวงวัด กัลยาณ์ เขตธนบุรี และแขวงสมเด็จพระยา เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร พ.ศ. (เรื่องเสร็จที่ ๓๓๓/๒๕๖๓)

๖. ร่างกฎกระทรวงการฝึกอบรมและการวิจัย ทางการแพทย์และสาธารณสุขของสถานพยาบาล ที่เกี่ยวเนื่องกับการประกอบโรคศิลปะหรือการประกอบ วิชาชีพทางการแพทย์และสาธารณสุข พ.ศ. (เรื่องเสร็จที่ ๓๕๒/๒๕๖๓)

๗. ร่างกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงาน ปลัดกระทรวง กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคง ของมนุษย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (เรื่องเสร็จที่ ๓๕๔/๒๕๖๓)

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

นายปกรณ์ นิลประพันธ์

นางสาวอัญชลิตา กองอรรถ

นางณัฐนันท์ อัครเลิศศักดิ์

กองบรรณาธิการ

นายสุชัย งามจิตต์เอื้อ

นางสุริศา ไชวพันธ์ุ

นายอนุกุล ทองระย้า

นางสาวภัทรานิษฐ์ มณีพันธ์ุ

กองกฎหมายไทย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑๙ ถนนพระอาทิตย์ เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

www.krisdika.go.th, www.lawreform.go.th

โทรศัพท์ : ๐-๒๒๒-๒๐๒๐๖-๙ ต่อ ๒๔๐๙

โทรสาร : ๐-๒๒๒-๒๐๒๐๖-๕

ผู้จัดพิมพ์

ฝ่ายผลิตเอกสาร